

Utbildningsinspektion i Saxnäs skola

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–9

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Vilhelmina och besökt Saxnäs skola den 15–16 april 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Saxnäs skola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I Saxnäs skola intervjuades rektorn, lärare, elever och föräldrar. Inspektörerna besökte även lektioner. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument utgör underlag för bedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Saxnäs skola	Antal elever
Förskoleklass	6
Grundskola	57

Källa: Vilhelmina kommun

Helhetsbedömning

Saxnäs skola erbjuder eleverna en trygg och trivsamt studiemiljö med goda förutsättningar för lärande och utveckling. Fall av kränkande behandling förefaller ovanliga och vid skolan pågår ett aktivt värdegrundarbete som involverar såväl elever som personal. I skolans dokumentation finns goda exempel på uppföljning och analys av verksamheten. Dock finns för skolan ingen utarbetad kvalitetsredovisning som underlag för avstämning av hur långt verksamheten kommit i det löpande kvalitetsarbetet. Skolan har en likabehandlingsplan, men den behöver utvecklas för att svara mot lagens krav.

De nationella ämnesproven i årskurs 5 visar på låg måluppfyllelse i engelska, matematik och svenska. Kunskapsresultat i övriga ämnen finns inte redovisade och skolan gör heller ingen systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen i årskurs 5. Betygen i årskurs 9 visar att alla elever når lägst betyget godkänt i samtliga ämnen, även om de nationella proven i matematik visar på låga resultat. Det är viktigt att lärarna följer och utvärderar elevernas individuella kunskapsutveckling för att så tidigt som möjligt sätta in eventuella stödinsatser. Det övergripande ansvaret för detta vilar på rektorn. Ett viktigt verktyg i detta arbete är elevernas individuella utvecklingsplaner. Det är viktigt att dessa utformas och används som ett reellt verktyg i elevernas lärande process.

Verksamheten vid Saxnäs skola innehåller många exempel på hur de lokala förutsättningarna tillvaratas. Undervisningen är varierad och ger utrymme för olika kunskapsformer. Lärarna tar väl tillvara personalgruppens olika kompetenser och eleverna har goda möjligheter till delaktighet i planering och genomförande av undervisningen. Skolan nyttjar sina möjligheter att anpassa verksamheten efter elevernas behov. Stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Elevernas åtgärdsprogram bör dock utvecklas för att bättre fungera som verktyg för uppföljning och utvärdering av stödinsatserna.

Lärarna har pedagogisk utbildning och undervisar huvudsakligen i de ämnen de har utbildning för. Undervisning i några ämnen bedrivs emellertid av lärare som inte har utbildning i ämnet. Kommunen bör aktivt verka för att all undervisning bedrivs av lärare med behörighet i ämnet.

Vid skolan finns en platsansvarig som är väl förtrogen med den dagliga verksamheten. Platsansvarig sköter det dagliga praktiska ledningsarbetet och har en betydande roll i arbetet med ledning, resultatuppföljning, kvalitets- och utvecklingsarbete. Rektorns kontakt med skolan sker huvudsakligen via platsansvarig. Rektorns förtrogenhet med den dagliga verksamheten bör fördjupas och rektorn bör ta ett större ansvar för skolans resultatuppföljning och utveckla sin roll som pedagogisk ledare för verksamheten.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Elevernas kunskapsutveckling följs inte upp och utvärderas i samtliga ämnen för årskurs 1–5 (avsnitt 2.7 läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet).
- Skolan genomför inte en systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 och 9 i samtliga ämnen (2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.2 och 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet).
- Teknik genomförs inte på ett sådant sätt att eleverna har möjlighet att nå målen för ämnet i årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen).
- Språkval erbjuds inte enligt förordningen (2 kap. 17 – 18 §§ grundskoleförordningen).
- Skolan har inte en kvalitetsredovisning som motsvarar förordningens krav (1 – 4 §§ Förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- De individuella utvecklingsplanernas utformning och innehåll bör förbättras.
- Utformningen av åtgärdsprogrammen bör förbättras.
- Kommunen bör aktivt verka för att all undervisning bedrivs av lärare med behörighet i ämnet.
- Rektorn bör förbättra sin förtrogenhet med den dagliga verksamheten vid skolan.
- Rektorn bör utveckla sin roll som pedagogisk ledare.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

Mycket god kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.

God kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.

Mindre god kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.

Ej godtagbar kvalitet innebar en *ansenvärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Kommentar:

Skolan genomför de nationella ämnesproven i årskurs 9 och resultaten visar på en låg måluppfyllelse för svenska, matematik och engelska. Inspektörerna konstaterar att meritvärdet för eleverna i årskurs 9 har varierat under de senaste åren. 2003 var meritvärdet 180 och har sedan höjts för att 2007 vara 266. För 2007 hade samtliga elever i årskurs 9 minst godkänt i alla ämnen. Någon jämförelse mellan pojkar och flickor låter sig inte göras med tanke på det låga elevantalet. En jämförelse mellan resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 9 och slutbetyget i samma ämnen visar på ett betygsresultat som överstiger resultaten för de nationella proven. Någon närmare förklaring till detta ges inte av skolan.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Saxnäs skola är liten sett till elevantal, vilket innebär att det är svårt att dra långtgående slutsatser av en resultatredovisning på gruppnivå. Däremot är det viktigt att skolan följer och utvärderar elevernas individuella kunskapsutveckling för att exempelvis kunna sätta in eventuella stödåtgärder för ökad måluppfyllelse. Det är också viktigt att skolan följer upp resultaten med hjälp av jämförelser med kommunens övriga skolor och utifrån hur eleverna klarar sig i gymnasieskolan. Bedömningen är att området uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat håller mindre god kvalitet. Inom bedömningsområdet finns behov av följande förbättringsinsatser:

Uppföljning av alla ämnen

I läroplanen framgår att skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. En av förutsättningarna för detta arbete är att elevernas kunskapsresultat följs upp och utvärderas av lärarna. Lärarna vid Saxnäs skola följer regelbundet upp elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen för de senare årskurserna, men endast i svenska, matematik, engelska och idrott för de tidiga årskurserna. Skolan gör inte heller en systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 och 9 för samtliga ämnen. Detta begränsar möjligheterna att ständigt pröva och utveckla undervisningsmål och metoder samt att en viktig del i underlaget för bedömning och utvärdering av stödinsatser saknas. Inspektörerna bedömer därför att skolorna måste förbättra sitt arbete med att följa upp och dokumentera elevernas kunskapsutveckling samt även bättre följa upp och utvärdera de samlade kunskapsresultaten i årskurserna 5 och 9.

Individuell utvecklingsplan

Vid utvecklingssamtalen ska läraren i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Vid Saxnäs skola upprättas individuella utvecklingsplaner för alla elever. De planer som inspektörerna tagit del av innehåller i huvudsak en lägesbeskrivning. Målen att uppnå är inte konkreta och utgår inte tydligt från strävansmålen i styrdokumentet. Planerna beskriver inte heller vilka insatser som skolan ska vidta för att eleven ska utvecklas mot målen. Inspektörerna bedömer att de individuella utvecklingsplanernas innehåll och kvalitet bör förbättras samt att skolan bör tydliggöra syftet med planerna för att de ska bli ett reellt verktyg i elevernas lärandeprocess. För stöd i utarbetandet av individuella utvecklingsplaner se Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10).

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,
- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanerna,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygs katalog förs enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Bedömning och betygssättning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Området Bedömning och betygssättning håller god kvalitet. Lärarna har i huvudsak goda rutiner och verktyg för att göra en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna. Lärarna vid Saxnäs skola använder nationella betygskriterier för sin betygssättning i samtliga ämnen. Lärarna har i ett gemensamt utvecklingsarbete i kommunen deltagit i diskussioner om bedömning och betygssättning. Inom arbetslagen och över ämnesgränserna diskuteras också ofta bedömningsfrågor. För att säkerställa likvärdigheten i sin bedömning bör också fortsättningsvis lärarna ges möjlighet att delta i kommunövergripande diskussioner om betyg och bedömning i sina respektive ämnen.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,

- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Personalen vid Saxnäs skola arbetar aktivt för att bibehålla och utveckla verksamhetens kvalitet och göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Skolans arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer, undervisningen är varierad och tar tillvara de lokala förutsättningarna. Samarbete med närsamhället är centralt i skolans verksamhet. Inspektionen visar att lärarna samarbetar på en rad olika sätt för att nyttja varandras kompetenser och hitta flexibla lösningar. Överlag är eleverna nöjda med sina lärare och med skolans arbetssätt. Eleverna ges också goda möjligheter att utveckla kunskaper om demokratins principer i såväl elev- och klassråd som i planering och genomförande av undervisningen.

Även eleverna i förskoleklassen har goda förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger. Verksamheten tar avstamp i leken för att stimulera barnens möjligheter till utveckling och lärande för fortsatt skolgång. Samverkan är god mellan förskoleklass, skola och förskola. Skolans temaarbeten och fjällveckor är goda exempel på verksamhet över årskursgränserna. Sammantaget bedömer inspektörerna att området genomförande av utbildning är av god kvalitet.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området anpassning av verksamheten till elevernas behov är av god kvalitet. Skolan har goda förutsättningar att anpassa undervisningen till varje elevs behov. Saxnäs skola har specialpedagogkompetens i lärargruppen. Särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet, huvudsakligen i ämnena svenska, matematik och engelska men exempel finns på stödinsatser även i andra ämnen. Inspektörerna vill påpeka vikten av uppföljning och utvärdering av stödinsatser. Inom bedömningsområdet finns behov av följande förbättringsinsats:

Åtgärdsprogram

Om utredningen om behov av särskilt stöd visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och hjälpa elever i behov av särskilt stöd. De åtgärdsprogram som inspektörerna tagit del av innehåller ofta endast en lägesbeskrivning. De mål som presenteras är av övergripande, sammanfattande karaktär och beskriver snarare vad eleven ska göra än att redovisa konkreta utvärderingsbara mål. I den mån åtgärder presenteras är de mestadels av karaktären: arbeta vidare med, få mer hjälp, sköta läxor noga. Vem som ansvarar för åtgärderna är knapphändigt beskrivet. Inspektörerna bedömer att utformningen av åtgärdsprogrammen bör förbättras samt att rektorn bör ta ett tydligt ansvar för detta. Mer att läsa om arbetet med åtgärdsprogram finns i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2008:25).

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Det är inspektörernas bedömning att Saxnäs skola erbjuder elever och personal en trygg och trivsamt studie- och arbetsmiljö. Ett aktivt värdegrundsarbete pågår i den dagliga verksamheten och fall av kränkningar förefaller vara ovanliga. Skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal och elever. Sammantaget bedömer inspektörerna att området normer i studiemiljö och samvaro är av god kvalitet. Inom bedömningsområdet finns ändå behov av följande förbättringsinsats:

Likabehandling

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling ska varje skola upprätta en likabehandlingsplan. Saxnäs skola har en likabehandlingsplan som innehåller mål och visioner för likabehandlingsarbetet, definitioner av begrepp, ansvarsområden och rutiner, exempel på förebyggande insatser samt en beskrivning av åtgärder vid fall av kränkning och mobbning. Likabehandlingsplanen saknar dock en tydlig koppling till en kartläggning och analys av de behov varje verksamhet vid skolan har. Planen beskriver inte heller de insatser som ska påbörjas och genomföras under det kommande året för att sträva mot uppsatta mål och visioner. Hur det kontinuerliga arbetet utifrån likabehandlingsplanen följs upp och utvärderas framgår inte heller. Inspektörerna vill även uppmärksamma skolan på att planen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av elever. Ett arbetet som ska anpassas till elevernas ålder och mognad. Med avseende på detta bedömer inspektörerna att likabehandlingsplanen vid Saxnäs skola inte motsvarar lagens krav. Mer att läsa om utformning och innehåll i likabehandlingsplaner finns i Skolverkets allmänna råd för arbetet med att främja likabehandling (SKOLFS 2007:07).

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området tillgång till likvärdig utbildning håller god kvalitet. Eleverna erbjuds de valmöjligheter som de har rätt till. Undervisning i både nord- och sydsamiska erbjuds som modersmål och den samiska kulturen avspeglar sig på en rad olika sätt i undervisningen, t ex i slöjd, hem- och konsumentkunskap och samhällsorienterande ämnen. På scheman för elever upp till årskurs 5 finns begreppet "OÄ". Inspektörerna vill poängtera att det är en beteckning på ett ämnesblock som försvann när 1994 års läroplan infördes. I nu gällande kursplaner finns mål att uppnå och sträva mot för respektive ämne inom ämnesblocket. Dessa mål ska ange inriktningen på skolans arbete. Innehållet i undervisningen, arbetssätten och arbetsformerna ska utformas utifrån dessa mål. Inom bedömningsområdet finns behov av följande åtgärder:

Garanterad undervisningstid

I grundskolans kursplan anges mål som eleven ska ha uppnått i slutet av det femte skolåret för ämnet teknik. På scheman och i timplanen vid Saxnäs skola finns inte

teknik med för elever upp till och med årskurs 5. Elever och föräldrar kan inte exemplifiera eller redogöra för när eller hur utbildning genomförs i ämnet teknik och inte heller vilka mål som finns i ämnet. Enligt skolan är teknik en integrerad del av de naturorienterande ämnena som i sin tur ingår i det ämnesblock som betecknas "OÄ". Med avseende på den otydlighet som gäller kring undervisningen i teknik, i de lägre årskurserna, gör inspektörerna bedömningen att eleverna inte ges förutsättningar att nå målen för ämnet i årskurs 5.

Valmöjligheter

I timplanen anges ett visst antal timmar för språkval. Som språkval ska bland annat erbjudas minst två av språken franska, spanska och tyska samt svenska och engelska. Saxnäs skola erbjuder franska, tyska samt svenska/engelska som alternativ i språkval. Eleverna kan dock inte välja bara det ena språket av engelska eller svenska. Enligt intervjuer med elever, lärare och föräldrar framgår att svenska/engelska i första hand är avsett för elever som har svårigheter i dessa ämnen. Skolan måste åtgärda detta. Rätten att välja svenska eller engelska som språkval ska enligt grundskoleförordningen omfatta alla elever oberoende av förkunskaper. Språkval är fastställt i timplanen och ska erbjudas och utformas som språkvalsalternativ för alla elever och inte som åtgärd för elever i behov av stöd. Elever med svårigheter i något ämne har rätt till stöd inom ramen för det ämne de behöver stöd i.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området personalens utveckling och kompetens är av god kvalitet. Skolans lärare har pedagogisk högskoleutbildning och i huvudsak undervisar lärarna i de ämnen de har utbildning för. Skolan är liten och lärarna får dock även undervisa i andra ämnen. Vid skolan finns lärare med fortbildning inom områdena, barn i behov av särskilt stöd och IT. Långa avstånd begränsar möjligheten att kunna nyttja den fortbildning som erbjuds. Rektorn, som genomgått den statliga rektorsutbildningen har arbetat många år som skolledare. Inom bedömningsområdet finns dock behov av följande förbättringsinsats:

Personalens utbildning

Kommunen är skyldig att för undervisningen använda lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Undantag får göras endast om personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna. Vid Saxnäs skola bedrivs undervisning i idrott och hälsa, slöjd och hem- och konsumentkunskap av lärare som inte har behörighet. Detta på grund av att personer med sådan utbildning inte finns tillgänglig. Personalen uttrycker en vilja att tillägna sig den behörighet som krävs för undervisningen i dessa ämnen. Inspektörerna bedömer att kommunen aktivt bör verka för att all undervisning bedrivs av lärare med behörighet i ämnet.

3.3 Rektors ansvar**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.
- om lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Vid Saxnäs skola finns en platsansvarig utan tydlig arbetsbeskrivning som sköter det vardagliga praktiska ledningsarbetet vid skolan. Platsansvarig är väl förtrogen med den dagliga verksamheten och har stort förtroende hos personal, elever, föräldrar och rektor samt utgör en länk mellan verksamhet och rektor. Med hänvisning till vad som redovisas nedan och det ansvar som rektorn har enligt läroplanen, är det inspektörernas bedömning att området rektors ansvar är av mindre god kvalitet. Inom området finns behov av följande förbättringsinsatser:

Rektors förtrogenhet

Enligt skollagen ska rektorn hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Rektor har sitt kontor på Hembergsskolan i Vilhelmina tätort. Besök i Saxnäs skola sker, enligt rektorn, en gång varannan vecka. Rektorns förtrogenhet med verksamheten vilar till stor del på telefon- och mailkontakter med platsansvarig vid skolan. Detta begränsar rektorns möjligheter att hålla sig förtrogen med den dagliga verksamheten. Inspektörerna bedömer att rektorns förtrogenhet bör förbättras.

Rector som pedagogisk ledare

I läroplanen anges att rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen och skollagen anger att det är rektorns ansvar att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Det som i läroplanen anges vara rektors ansvar får heller inte delegeras. Rektor vid Saxnäs skola fattar beslut för verksamheten och leder arbetet i till exempel arbetsplatsträffar och elevvårdskonferenser. Platsansvarig vid skolan har en betydande roll i den dagliga ledningen av skolan och i arbetet med resultatuppföljning, kvalitetsarbete, utvecklings- och personalfrågor. Inspektörerna bedömer att rektorn bör utveckla sin roll som pedagogisk ledare.

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Rektor har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och till målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen. Skolan genomför inte någon tydlig systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till läroplanens och kursplanernas mål i samtliga ämnen. Inspektörerna bedömer att rektorn måste ta ansvar för att skolans resultat systematiskt följs upp och utvärderas utifrån läroplan och kursplaner.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,

14 (14)

- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Kommunen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas.

Vid Saxnäs skola finns underlag för detta i form av dokumentation av elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen för de högre årskurserna men endast i ämnena svenska, matematik, engelska och idrott för de lägre årskurserna. Lärarna känner sin verksamhet och sina elever väl och diskussioner om skolans resultat och utvecklingsarbete pågår inom personalgruppen. I skolans dokumentation finns goda exempel på uppföljning och analys av t ex temaarbeten, värdegrundsarbete och fjällveckor. Dock finns ingen sammanställning av detta material som underlag för avstämning av verksamheten. Därför bedömer inspektörerna att skolan inom bedömningsområdet håller mindre god kvalitet.

Åtgärder måste vidtas avseende:

Kvalitetsredovisning

Varje skola och varje verksamhetsform ska årligen upprätta en kvalitetsredovisning. Den skriftliga kvalitetsredovisningen ska vara ett verktyg för att regelbundet stämma av hur långt verksamheten kommit i det löpande kvalitetsarbetet. Redovisningen syftar även till att ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Verksamheten i Saxnäs skola redovisas i ett årsbokslut för respektive rektorsområde men skolan har ingen kvalitetsredovisning utifrån de krav som förordningen ställer. Detta måste skolan åtgärda. Mer att läsa om utformning och innehåll i kvalitetsredovisningar finns i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning.

2008-09-09 Umeå

Pär Axelsson

Ulrika Svedmark